

موضوع مقاله:

آسیب شناسی فضای مجازی در خانواده ایرانی

استاد:

سرکار خانم محمدی

سردیبر:

شهرزاد پاشایی

اعضای گروه صاحب الزمان:

سمیه غیاثی - حسنی بریموندی

سال تحصیلی ۹۵-۹۶

مدرسه علمیه حضرت امام خامنه ای (حفظه الله)

لهم اسْتَغْفِرُكَ مِنْ ذَنْبِي

موضوع مقاله:

آسیب شناسی فضای مجازی در خانواده ایرانی

استاد:

سرکار خانم محمدی

سردیبر:

شهرزاد پاشایی

اعضای گروه صاحب الزمان:

سمیه غیاثی - حسنی بریموندی

سال تحصیلی ۹۵-۹۶

مدرسه علمیه حضرت امام خامنه ای (حفظه الله)

توسعه روز افزون فناوری اطلاعات و استفاده از این فناوری سبب به وجود آمدن عصر جدیدی در زندگی جوامع بشری گردیده است که به آن عصر دیجیتال یا انقلاب اطلاعاتی می‌گویند. ورود به این دوره نیازمند، تمهیدات و امکانات لازم می‌باشد که مهم‌ترین آن‌ها بستر سازی مناسب فرهنگی، اجتماعی و اخلاقی در جامعه می‌باشد. نخستین و مهم‌ترین اقدام در این مورد، لحاظ کردن چگونگی استفاده‌ی بهینه نرم افزار‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات و استفاده از اینترنت در برنامه‌های آموزشی و نهادینه کردن در اجتماع و به ویژه خانواده است. آسیب شناسی پیامدهای کاربرد فضای مجازی در میان نسل‌های تربیت یافته در خانواده‌های سنتی ایرانی و نیز کشورهای اسلامی سبب نوعی هنجار شکنی و بحران هویت، شکاف نسل‌ها و اختلاف روانی و بی‌نظمی اجتماعی و مصنوعی شدن ارتباطات و از بین رفتن روابط اجتماعی صحیح، نقض حریم خصوصی افراد، از همه مهم‌تر تضعیف نهاد مستحکم خانواده وصله ارحام، انزوا و جرأت و جسارت ارتکاب جرم به خاطر ناشناخته بودن در محیط سایبری، ایجاد سردرگمی، اشاعه تولید غیر فرهنگی، ترویج ارزش‌های سبک زندگی غربی و ... را به صورت مستمر و پیوسته به وجود می‌آورد. در مقاله حاضر به پیامدهای کاربرد فضای مجازی بر خانواده می‌پردازیم.

واژگان کلیدی : ۱- فضای مجازی ۲- اینترنت ۳- شبکه‌های اجتماعی ۴- خانواده.

1.....	مقدمه
3.....	فصل اول: کلیات
3.....	گفتار اول: کلیات
3.....	1- بیان و توضیح مساله
3.....	2- اهمیت و ضرورت تحقیق
4.....	3- پیشینه تحقیق
5.....	4- سوال اصلی
5.....	5- فرضیه های تحقیق
7.....	گفتار دوم: مفهوم شناسی
8.....	1- تعریف فضای مجازی
8.....	2- اینترنت
8.....	3- شبکه های اجتماعی
9.....	4- خانواده
10.....	فصل دوم: علل گرایش افراد به فضای مجازی از دیدگاه اجتماعی و فردی
10.....	گفتار اول- علل گرایش افراد به فضای مجازی از دیدگاه اجتماعی
10.....	1 - حفظ ارتباط با دیگران در عین تنها
10.....	2- میل برای فرار از حرکت های تنش آور اجتماع
10.....	3- باورهای غیر منطقی و غیر سازشی افراد با اجتماع
10.....	4- اضطراب اجتماعی
11.....	5- گرانی و توزیع ناعادلانه ثروت
12.....	گفتار دوم- علل گرایش اعضای خانواده به فضای مجازی از دیدگاه فردی
12.....	1 - ضعف ایمان
13.....	2- احساس حقارت
13.....	3- عدم ارضای نیازها
13.....	4- بی هدفی و یأس در جوانان
13.....	5- ایجاد بحران اخلاقی
14.....	(الف) فرار از منزل
14.....	(ب) خود کشی
15.....	(ج) طلاق
15.....	6- آشفتگی کانون خانواده
15.....	7- نوجویی و هیجان خواهی
16.....	8- میل به محبویت و خودشیفتگی
16.....	9- ایجاد حس پیشرفت و غرور
16.....	10- اعتیاد اینترنتی
17.....	فصل سوم: پیامدهای فضای مجازی بر خانواده ایرانی
17.....	گفتار اول- پیامدهای اجتماعی فضای مجازی بر خانواده
17.....	1. بازخوردهای فضای مجازی در فرهنگ خانواده
18.....	2- شکل گیری فرهنگ جهان وطنی
18.....	3- گسترش فرهنگ رسانه ای غربی
19.....	4- عدم ارتباطات رو در روی اجتماعی
20.....	5- کم رنگ شدن ارزش های اجتماعی
20.....	6- تضعیف اعتقادات و باور های اجتماعی و فرهنگی
21.....	7- ایجاد سردرگمی

ارتباط از طریق فضای مجازی در سالهای اخیر جایگاه ویژه‌ای در بین نسل نوجوان و جوان ما باز کرده است.

شبکه‌های اجتماعی در ابعاد مختلف زندگی افراد و در شکل دهی به هویت آنها و حتی در ابعاد اقتصادی

اجتماعی، و سیاسی هم تاثیر می‌گذارد.

نوجویی و هیجان خواهی، عدم ارضای نیازها در خانواده، بی توجهی والدین به حضور فرزندان، تعامل انسان با

شبکه‌های مجازی و احساس صمیمیت با افراد در شبکه‌های مجازی بیش از خانواده، کسب اطلاعات جدید، میل

به محبوبیت و خود شیفتگی، حفظ ارتباط با دیگران در عین تنها بی، میل به فرار از محرك‌های تنش آور، ایجاد

حس پیشرفت و غرور را می‌توان از عوامل گرایش افراد به شبکه‌های اجتماعی مجازی در خانواده ایرانی نام برد.

اعتياد به اینترنت توسط فرزندان و حتی اعتماد والدین به دنبال کردن سریال‌های ماهواره‌ای، بی خوابی، کم

حوالگی، انزوا، انحرافات اخلاقی فردی، شکل گیری شایعات کذب، بی هویتی، جرات و جسارت به انجام

کار‌های خلاف از طریق چت در سایت‌های اینستا و تلگرام و فیس بوک از پیامد‌های متنه‌ی به از هم پاشیدگی

خانواده‌ها است. لزوم کنترل دولت بر فضای مجازی با وضع قوانین و آموزش دهی به خانواده‌های ایرانی و آگاه

نمودن جوانان و نوجوانان از خطرات فضای مجازی علاوه بر کاربردهای مثبت آن و اینکه آن زمانی می‌تواند

خطروناک باشد که افراد را به سوی زندگی سوق دهد که در آن می‌توانند با اتحاد نقشی فعال و خلاق به صورت

جماعی و فردی در ساختن چیزی جدید سهمیم باشند، در فرایند هم آفرینی شرکت نکنند و به خود یابی خویشتن

کمک نکنند.

این وسیله توانسته جامعه پذیری ارزشی و هنجاری جدیدی را برای نسل جوان و نوجوان ما به وجود بیاورد

این فن اوری مدرن با پیامدهای فرهنگی و اجتماعی از جمله: کمنگ شدن ارزش‌های اجتماعی، تضعیف فرهنگ‌های

بومی و سنتی، تضعیف اعتقادات و باورهای اجتماعی و فرهنگی و گاهی مذهبی، ترویج سطحی نگر بودن، ایجاد

سردر گمی، گسترش جرایم و بزهکاری اینترنتی و عملی، به خطر افتادن حقوق مادی و معنوی مولفان و مصنفان

، گسترش محصولات فرهنگی غربی و... شده است بدین منظور ذهن افراد جامعه را باید به پدیده نوظهور فضای

مجازی معطوف ساخته و عوامل گرایش افراد در خانواده را مورد بررسی قرار داده و راهکارهای موثر برایه شیار

سازی جوانان و نوجوانان و والدین و مسئولین و مربیان و معلمین ارائه گردیده است تا افراد برای ورود به دنیای

فن آوری و اطلاعات به معلومات کافی مجهز گردند و دچار مشکلات نشوند . ارتباط سالم در فضای مجازی و

لزوم هوشیاری جوانان و خانواده ها نسبت به تهدیدات فضای مجازی در اولویت قرار دارد تا از انجام بسیاری از

تهدیدات و جرایم و ارتبا طات پنهانی جلوگیری شود باشد که این تحقیق موثر واقع گردد.

۱. آمدی، احمد، شرح غررالحکم و دررالحکم بج ۵، انتشارات دانشگاه تهران، سال دهم ، ۱۳۸۸
۲. آزادی خواه، علی رضا جنگ نرم با تاکید بر نقش رسانه ها ، ماهنامه خلیج فارس است . سال دهم ، ۱۳۸۸
۳. ابراهیم پور کومله سمیرا، خزایی کامیان، آسیب های ناپدید - شبکه های اجتماعی مجازی در کمین خانواده های ایرانی، تهران، ۱۳۹۰
۴. احمدلو دهنوی ، میثم ، خوش نشین ، محمدرضا ، خوش نشین، زهره. چالش های فرهنگی-آموزشی عصر دیجیتال و ضرورت توجه به آموزش، چ ۷، ۱۳۹۳
۵. انوری حسن، فرهنگ بزرگ سخن، قم ، ۱۳۸۱
۶. ایرانپور پرستو، میزان سواد رسانه ای و نقش آن در استفاده از رسانه های تعاملی، تهران، ۱۳۸۹
۷. تقوی دامغانی، رضا، تاملات فرهنگی، چاپ اول ، انتشارات نخیل، تهران، ۱۳۸۵
۸. تقی زاده عباس، ارتقاء سواد رسانه ای زمینه کاهش آسیب های اجتماعی نوپدید، تهران، ۱۳۸۹
۹. خزایی، کامیان، آسیب های نو پدید بر فضای مجازی ، همايش اینترنت و نقش آن در خانواده، ۱۳۸۹
۱۰. درویشی متولی، حسین، موعد گرایی و جهانی شدن فرهنگ، نشریه مشرق موعود ، ش ۱۱، ۱۳۸۸
۱۱. رافعی،مصطفی،نظام الاسره عند المسلمين و المسيحيين فقهها و قضا ، قم ، ۱۳۶۹
۱۲. رحمان زاده سیدعلی، کارکرد شبکه های اجتماعی در عصر جهانی شدن، تهران، ۱۳۹۳
۱۳. سalarی فر ، محمدرضا، بهداشت روانی با نگرش به منابع اسلامی، چ ۳، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه قم، ۱۳۹۳
۱۴. سلگی مهدی، تاثیر شبکه های اجتماعی وفضای مجازی در خانواده و راهکارهای مقابله با آثار سوء آن، تهران، ۱۳۹۵
۱۵. شایگان داریوش، افسون زدگی جدید، ترجمه فاطمه ولیانی، تهران، ۱۳۸۱

۱۶. شربتیان، محمدحسن، بخارایی، احمد. یامدهای اجتماعی آسیب شناختی اینترنت، سال هشتم شماره ۷۹، ۱۳۹۳
۱۷. شرقی، محمدرضا، آناتومی خانواده متعادل، چاپ ۱۰، انتشارات انجمن ولیاء و مریبان، تهران، ۱۳۸۴
۱۸. ضیایی پرور، حمید، جنگ نرم: به ویژه جنگ رسانه‌ای، تهران، ابرار معاصر، ۱۳۸۶
۱۹. طارمی محمدحسین، فضای سایبری و آسیب‌ها و مخاطرات، ۱۳۸۸، قالب دسترس <http://www.mosharererdostan.blogfa.com>
۲۰. طهماسبی احمد، شبیخون فرهنگی، انتشارات یاقوت، قم، ۱۳۸۱
۲۱. کرماشایی، فائزه، بررسی اعتیاد و اینترنت و فضای مجازی بین خانواده و جوانان، همایش ملی صنایع فرهنگی و نقش آن در توسعه پایدار، ۱۳۹۰
۲۲. کریمی، غلامرضا، ارتباط فرهنگی بین المللی و تامین امنیت جهانی، فصلنامه سیاست، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دوره ۱ تا ۴، ۱۳۹۰
۲۳. عزیزی، مهدی، اعتیاد و اینترنت، نشریه خیر، ۱۳۸۱
۲۴. فاخری، علیرضا، اخلاق خانواده، مرکز چاپ ستاد نمایندگی ولی فقیه، ۱۳۸۶ معتقد‌نژاد، کاظم، ارتباط در جهان معاصر، تحول اندیشه عملکرد های ارتباطی، تهران، نشر مشهد، ۱۳۸۸
۲۵. قامت بلند حمید، نشریه تخصصی اجتماعی بهروزی، تهران، ۱۳۹۰
۲۶. معید فر، سعید، اعتیاد اینترنتی، علل و پیامدهای آن، فصلنامه رسانه، سال شانزدهم، ش ۳، قابل دسترس <http://www.normags.com>
۲۷. محمدوند، علی، نقش فناوری اطلاعات IT و سیستم پلیس و فضای مجازی جرایم با رویکردهای راهبردی، کنفرانس مدیریت و فناوری و اطلاعات و ارتباطات، ۱۳۸۵
۲۸. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر همراه (خلاصه تفسیر نمونه). ج ۳، ۴، نرم افزار مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی، ستاد کانون های فرهنگی و هنری مساجد کشور، نشر دوم
۲۹. مصباح یزدی محمدتقی، تهاجم فرهنگی، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، قم، ۱۳۸۰

۳۰. معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در قرارگاه ثارالله، نفوذ و استحاله، تهران، ۱۳۹۰.
۳۱. موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره). Moshavereh.org.
۳۲. هیوبرت دریفوس، نگاهی فلسفی به اینترنت، تهران، ۱۳۸۹.
۳۳. یادداشت روزکلار، راهکارهای برخورد با آسیب‌های شبکه اجتماعی، تهران، ۱۳۹۴.